

Bakgrunn for vedtak
Sandåa kraftverk

Halsa kommune i Møre og Romsdal fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Clemens Kraft AS
Referanse	201305202-25
Dato	14.12.2017
Notatnummer	KSK-notat 113/2017
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Anne Johanne Rognstad

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9

7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Sandåa kraftverk vil utnytte et fall på 205 m i Sandåa fra inntaket på 270 moh. til kraftstasjonen på 65 moh. Vannveien vil være 1940 m nedgravd rørgate. Det er planlagt en 295 m lang ny vei til kraftstasjonen. Middelvannføringen er 1,2 m³/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 3 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 5,2 MW og gi en årlig produksjon på 14,4 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 2000 m lang strekning av Sandåa. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 200 l/s i perioden 1.6-31.8 og 100 l/s resten av året.

Halsa kommune har ikke uttalt seg i saken. **Fylkesmannen i Møre og Romsdal** har fremmet innsigelse mot prosjektet, og legger vekt på at en utbygging vil redusere verdien av naturtypen fossesprøytsone. **Møre og Romsdal fylkeskommune** ber om at det tas hensyn til ev. funn av kulturminner, men har ellers ingen merknader til prosjektet. **Direktoratet for mineralforvaltning** har ingen kommentar til prosjektet. **Mattilsynet** har ikke noen merknader til planene. **Statens vegvesen** har ingen merknader til prosjektet. **Istad Nett AS** uttaler seg om nettkapasiteten i regionen. **Naturvernforbundet** går imot en utbygging av Sandåa kraftverk.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 14,4 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2014-16) har NVE klarert drøyt 2,2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Sandåa kraftverk vil gi 14,4 GWh i et gjennomsnittså og NVE vurderer kostnadene ved tiltaket som gjennomsnittlig i forhold til andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon.

I Sandåa er det registrert naturtypene bekkekløft og fossesprøytsone, og i vedtaket har NVE lagt særlig vekt på de negative effektene en utbygging vil ha på fossesprøytsonen ved Strytfossen, som har innslag av både fosseeng og fosseberg. Etter NVEs vurdering er det nedre partiet av utbyggingsstrekningen bratt og krevende anleggsteknisk. Etablering av kraftstasjon, rørgate og adkomstvei vil føre til store terrenginngrep. NVE mener muligheten for å avbøte virkningene av landskapsinngrepet i denne saken er begrenset, og at inngrepene vil bli svært synlige, også i et varig perspektiv. NVE legger stor vekt på irreversible terrenginngrep og hvilke konsekvensene dette har for landskapet. Videre mener NVE at en utbygging vil ha negative konsekvenser for Strytfossen som landskapselement og friluftslivet/brukerinteressene i området, og har lagt vekt på dette i avgjørelsen.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Sandåa kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden om bygging av Sandåa kraftverk.

Innhold

Sammendrag	1
NVEs konklusjon	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	6
NVEs vurdering.....	10
NVEs konklusjon	16

Søknad

NVE mottok søknad fra Nordkraft Prosjekt AS, datert 28.02.2017, som var opprinnelig søker av prosjektet. Clemens Kraft AS har overtatt prosjektet og informerer NVE om dette i e-post den 09.08.2017. NVE har mottatt følgende søknad:

«Clemens Kraft AS ønsker å utnytte en del av fallet i Sandåa i Halså kommune, Møre og Romsdal fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

I. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Bygging av Sandåa kraftverk, Halså kommune, Møre og Romsdal.*

II. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Sandåa kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.*
- Anleggskonsesjon til nedgravet PEX-kabel 150 mm² ca. 1,5 km fra kraftstasjonen til påkoblingspunkt til 24 kV-linje.»*

Sandåa kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	20,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	37,8
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	58
Middelvannføring	m ³ /s	1,2
Alminnelig lavvannføring	l/s	60
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	70
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	240
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	270
Avløp	moh.	65
Lengde på berørt elvestrekning	m	2000
Brutto fallhøyde	m	205
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,48
Slukeevne, maks	m ³ /s	3,0
Minste driftsvannføring	m ³ /s	0,15
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	200
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	100
Tilløpsrør, diameter	mm	1100
Tilløpsrør, lengde	m	1940
Installert effekt, maks	MW	5,2
Brukstid	timer	2800
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	10,8
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	3,6
Produksjon, årlig middel	GWh	14,4
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad	mill.kr	66,6
Utbyggingspris	kr/kWh	4,6

Sandåa kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR		
Ytelse	MVA	5,47
Spenning	kV	6,6
TRANSFORMATOR		
Ytelse	MVA	5,47
Omsetning	kV/kV	6,6/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)		
Lengde	m	1500
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Clemens Kraft AS (org.nr. 912511481) er et heleid datterselskap av Opplysningsvesenets fond og har som virksomhetsområde å bygge og drifte småkraftverk.

Beskrivelse av området

Sandåa dannes av Oseelva som har utspring i fra Botnavatnet og Fjerlieelva som har utspring i fra Fjerlievatnet. Elvene har samtløp på ca kote 280. Sandåa har utløp i Valsøyfjorden ved Valsøybotn. Nedbørfeltet har flere innsjøer og har en innsjøprosent på 3,5 %. Snaufjell dominerer nedbørfeltet, men det er også større områder med myr og skog. Det er flere fjell som inngår i nedbørfeltet, og høyeste punkt er Hardbakkfjellet på 841 moh.

Fra planlagt inntak renner Sandåa på en relativt slak strekning med små stryk. Etter ca 600 meter får elva en brattere helning nedover mot kraftstasjonen. Det er flere fossestryk på den nedre strekningen. Rett nedstrøms planlagt kraftstasjonsområde er det to større fosser før elva renner slakt ned mot utløpet i Valsøyfjorden.

Det er spor etter flere skogsveier langs Sandåa. Veiene har vært benyttet til skogsdrift i området, og er fra ulike tidsperioder.

I søknaden står det at Lerøy Midnors settefiskanlegg har ferskvannsutttak i Sandåa. Uttaket er nedstrøms planlagt avløp for Sandåa kraftverk. Ifølge søknaden har settefiskanlegget Reinslivannet som hovedvannkilde, men benytter Sandåa som ekstra vannkilde ved biomassetopper under produksjonssyklusen og når det nærmer seg LRV i Reinslivannet. Ved normal produksjon tas det ut vann fra Sandåa i tre uker i juli og to uker i september.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket skal etableres på kote 270. Dammen skal bygges i betong og blir ca. 4 m høy og 15 m lang. I forlengelse av betongdammen bygges en fyllingsdam med betongtetting, ca. 1 m høy og 15 m lang. Fyllingsdammen skal fungere som sikring mot flom og erosjon ved damstedet. Inntaksbassenget vil ha et overflateareal på ca. 300 m², og totalt volum i bassenget blir ca 300 m³.

Gjennom dammen legges rør for slipp av minstevannføring.

Vannvei

Vannveien er planlagt på sørsiden av Sandåa og vil bli 1940 m lang. Rørene er i sin helhet planlagt som nedgravet frem til kraftstasjonen. Rørgatetraseen vil delvis følge eksisterende skogsvei og delvis legges ut i terrenget. I anleggsfasen blir rørgatetraseen ca. 20 m bred. Rørgatetraseen arronderes og revegeteres etter endt anleggsperiode.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen skal plasseres på sørsiden av Sandåa på kote 65. Kraftstasjonsbyggingen får en grunnflate på 100 m². Utløpet vil gå i en kort kanal i fra kraftstasjonen til Sandåa. Arealbehovet for kraftstasjonen med tilhørende parkeringsareal er ca. 0,5 daa.

Kraftstasjonen er planlagt med en Pelton turbin. Maksimal slukeevne vil bli 3,0 m³/s og minste slukeevne 0,15 m³/s. Aggregatet får en ytelse på 5,2 MW/5,49 MVA. Transformatoren får en ytelse på 5,49 MVA og vil transformere opp fra 6,6 kV til 22 kV spenning.

Nettilknytning

Fra kraftstasjonen legges en ca. 1,5 km lang 22 kV jordkabel frem til eksisterende linjenett. Tilknytningspunkt blir i enden av eksisterende 22 kV-nett i Valsøybotn. Kabelen graves ned langs eksisterende vei. I anleggsfasen vil bredde på kabeltraseen være ca. 5 m.

Veier

Det er planlagt ny vei til kraftstasjonen. Veien starter ved Grustaket ved Ruskli og følger eksisterende skogsvei i 120 m. Deretter legges veien i svinger ned til kraftstasjonen. Til sammen vil denne veien bli 295 m lang. I anleggsperioden regnes det med at veien får et ryddelbelte på ca. 10 m. Ferdigstilt vei vil ha en bredde på 4 m. Adkomstveien til kraftstasjon skal være permanent.

For transport av materialer opp til inntaksområdet vil eksisterende skogsvei benyttes. Denne må oppgraderes slik at den blir kjørbær helt fram til inntaket.

Massetak og deponi

Det er ikke planlagt massetak eller massedeponi i forbindelse med bygging av Sandåa kraftverk.

Arealbruk

Sandåa kraftverk			
Inngrep	Midlertidig arealbehov (daa)	Permanent arealbehov (daa)	Ev. merknader
Reguleringsmagasin	-	-	
Overføring	-	-	
Inntaksområde	0.3	0.3	
Rørgate	38.8	-	
Riggområde	2.0	-	ved kraftstasjon (grustak)/inntaksområde
Vei til kraftstasjon:	3.0	1.2	
Kraftstasjonsområde	0.5	0.5	
Massetak/deponi	0.0	0.0	
Nettilknytning	7.5	0.0	
Sum areal:	52.1	2.0	

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I kommuneplanen for Halså kommune er hele prosjektområdet avsatt til LNF-område. Det er ingen strategier eller kommunedelplaner for småkraftverk i kommunen.

Vanndirektivet

I Vann-nett er Sandåa ikke skilt ut som egen vannforekomst, men omtalt sammen med flere vassdrag i området (vannforekomst 113-44-R). Den økologiske tilstanden er «antatt god» med miljømål GØP (godt økologisk potensiale) innen 2021.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 30.08.2017 sammen med representanter for søkeren og Naturvernforbundet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal uttaler seg i brev av 26.04.2017 og har følgende oppsummering og konklusjon:

«Etter Fylkesmannens vurdering vil den omsøkte utbygginga røre ved miljøverdiar av nasjonal eller vesentleg regional verdi, da Norge har eit internasjonalt ansvar for naturtypane bekkeløft og fossesprøytsoner. Det er ikkje tilstrekkeleg synleggjort at forslaget om minstevassføring vil kunne bøte på konsekvensane ved ei utbygging. Vi minner også om at det tidlegare kun er registrert ein naturtype fossesprøytsone på Nordmøre; Skallelva i Halså kommune. OED avslo utbygging i dette vassdraget tidlegare i år. Med bakgrunn i våre merknader ovanfor finn vi å måtte fremje motsegn til søknaden.

Etter Fylkesmannens vurdering tilfredstiller søknaden kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfaldlova (§ 8).

Fylkesmannen har med medhald av vassressurslova § 24 motsegn til Sandåa kraftverk. Vi legg til grunn at ei slik utbygging vil redusere den sjeldne naturtypen fossesprøytsone. Det er kun registrert ein tilsvarande naturtype på Nordmøre. Dette er ein naturtype som Norge har eit internasjonalt ansvar for.»

Møre og Romsdal fylkeskommune uttaler seg i brev av 19.04.2017 og har følgende konklusjon:

«Vi har ikkje merknader til at det blir gitt konsesjon, men ber om at ein tek omsyn ved eventuelle funn av kulturminne.»

Direktoratet for mineralforvaltning skriver følgende i brev av 03.04.2017:

«Nedre del av Sandåa kraftverk, med kraftstasjon, rørgate og vei, kommer i berøring med en av Norges geologiske undersøkelses (NGU) registrerte grusforekomster. Forekomsten er av NGU vurdert til å være lite viktig. DMF har derfor ingen kommentar til selve saken.

DMF vil minne om forskrift om konsekvensvurderinger for tiltak etter sektorlover, vedlegg III punkt n, der omfattende bruk eller båndlegging av naturressurser kan føre med seg at tiltaket skal saksbehandles i tråd med forskriften. Vi kan ikke se at mineralske ressurser

(naturressurs) er vurdert i det hele tatt i saksdokumentene. Vi ber derfor NVE om å sette som krav at forholdet til mineralske ressurser skal vurderes i alle nye konsesjons saker, slik at forholdet til eventuelt viktige mineralske ressurser som blir berørt av vannkraftutbygging blir belyst.»

Mattilsynet skriver i e-post den 21.04.2017 at de ikke har noen merknader til planene.

Statens vegvesen skriver følgende i brev av 24.04.2017:

«Vi har ikke vesentlige merknader til at det gis tillatelse til bygging av kraftverk som omsøkt. Vi ber likevel om at det settes vilkår i konsesjonsvedtaket om at evt. søknadspliktige forhold som gjelder Statens vegvesen sitt ansvarsområde avklares før etablering av anlegget igangsettes. Dette kan gjelde forhold til fylkesvegen som f.eks. permanente eller midlertidige avkjørsler, byggegrenser og graving og nærføring for rør og ledninger.»

Istad Nett AS uttaler seg om nettkapasiteten i regionen i brev av 10.04.2017. De understreker at nettet må forsterkes, men at dette er avhengig av hvilke kraftverk som blir bygget. Istad Nett uttaler at 66/22 kV transformering i Liabø må trolig oppgraderes for å gi plass til Sandåa kraftverk. Videre uttaler de at 66 kV nettet Liabø-Svorka-Ranes også vil trenge oppgraderinger. Med de kraftverkene som har søkt og fått konsesjon under Liabø og Svorka øker overføringsbehovet med 14,6 MW, og overføringskapasiteten vil bli fullt utnyttet. 66/132 transformering i Ranes kan også bli noe knapp for de kraftverkene som har søkt og fått konsesjon under Ranes (totalt ca. 14,5 MW). Her har Isadnett sett på mulige tiltak, men ikke kommet med noe endelig forslag. Videre skriver de at overføringskapasiteten i 132 kV nettet i området er i kortere perioder av året fullt utnyttet med dagens overføringsbehov. Det er særlig 132 kV sentralnettsledningen Trollheim-Ranes-Aura som er begrensende, men også til en viss grad 132 kV forbindelsen Nordheim-Kristiansund (NEAS). Det pågår nå utredninger for å avklare behov for tiltak i det nærliggende sentralnettet som følge av bl.a. ny produksjonsinnmating.

Naturvernforbundet uttaler seg i brev av 21.04.2017 og har følgende konklusjon:

«Inngrepet med kraftstasjonen og rørgata særlig dei siste metrane ned til kraftstasjonen vil bli store og langvarig synlege og gå vesentleg utover landskap som påverkar mange i tillegg til at det er negativt for biologisk mangfald. Reduksjon av vassføring i bekkekløfta og fossesprøytonene vil vere negativt for det biologiske mangfaldet, og verknaden blir forsterka av at det ikkje er andre lokalitetar av denne typen der ein kan rekne med naturleg vassføring i kommunen. Opprustinga av traktorvegen til anleggsveg/bilveg vil vere eit stort og varig inngrep for friluftslivet og delvis for det biologiske mangfaldet. Søknaden må avslåast.»

Tilleggsopplysninger

I brev av 5. oktober 2017 sendte **Naturvernforbundet** inn en tilleggsuttalelse i etterkant av befaringen. De skriver følgende:

«Etter gjennomført synfaring 30.8.2017 vil Naturvernforbundet spele inn følgjande:

1. Mellombels veg frå brua over Sandåa og opp til inntaksdam

På strekinga går det noko som kan reknast som eit traktorspor eller ein dårleg traktorveg, no attgrodd i stor grad, svært nær elva. Oppgradering av denne til mellombels veg vil være eit betydeleg inngrep i denne delen av prosjektet. Det er dessutan så nær elva at t.d. skogbruket

ikkje får lov å hogge kantvegetasjon så nære elva, og det vil heller ikkje vere høve ved nydyrking å gjere inngrep så nære elva.

2. Røyrtraseen

Røyrtraseen frå nemnte bru og opp til inntaket er planlagd i skog som etter det vi såg går gjennom varierende blåbærskog/svak lågurtskog/lågurtskog. Det er eit par svake sig der ein kan sjå eit par individ av artar som sumphaukeskjegg og fjelltistel. Det kan tyde på at det ikkje er dønn fattig, men ikkje så mykje meir heller. Eit par myrflekkar ga same inntrykk.

3. Vegetasjon langs elva

På synfaringa var vi nedom elva ein stad der vi synte fram eit par stokkar som låg på breidda og held seg heilt fuktige. Det er ikkje mykje daudved i elvelaupet som kan vere bustad for fuktavhengige artar som fakkeltvedbladmose og liknande. Men det finst. Dei nemnte stokkane ligg ikkje direkte i vatnet, men held seg fuktige som følge av fuktsig i vegetasjonen på elvebreidda. Det er heller ikkje fossesprut eller fosserøyk på staden, men mindre vassføring og særleg redusert vassføring over lengre periodar vil ganske sikkert føre til mindre luftfuktighet som vil påverke slike stader.

Litt lenger ned fann vi ein stad med vegetasjon som ser ut til å vere noko kalkpåverka på ein liknande stad. Det var ingen stor flekk, men tilstrekkeleg til at det kan vere spesielle artar der, sjølv om det ikkje er nokon naturtypelokalitet utover å vere ein del av bekkeløfta, mellom anna fordi plassen ikkje er direkte soleksponert.

Sjølv på såpass låg vassføring som den 30.8.2017 er det delvis vanskeleg å få sett over slike stader langs Sandåa. Det er slike område som ikkje kan kartleggast ved å ta med seg noko i ein plastpose og syne fram for ekspertar, jf. rapporten frå Høitomt og Gaarder.

4. Kraftstasjonsplassering med veg og nedste del av røyrgate

Vi fekk no påvist av søkjar kvar kraftstasjon, veg til kraftstasjon og nedste delen av røyrgata er tenkt. Røyrgata kan bli utfordrande nok, sidan ein må ganske djupt ned i den vesle dalen som går på tvers av skråninga langs elva.

Med tilgrodde lausmassar i rasvinkel ned mot elva, vil ein stasjonsbygning på nokre meter og ein veg med 3-4 meter breidde og høveleg svingradius måtte gå inn i desse lausmassane på ein temmeleg brutal måte. Lausmassane lenger ned ser ut til å vere sårbare for utgliding når ein tar vekk ein del vegetasjon, og det må ein nok legge til grunn også gjeld ved omsøkte kraftstasjon, så lenge det ikkje finst grunnundersøkingar som viser noko anna.

Det blei nemnt under synfaringa at ein må prøvegrave i traseane når ein kjem så langt og at vegplassering må fastsetjast under detaljprosjekteringa. Verknaden av vegbygging i dette området er sannsynlegvis ingen detalj. Det må i alle fall fastsetjast ytre rammer i samband med konsesjonsvedtaket for kor stort område som denne detaljprosjekteringa må skje innanfor. Så vidt vi kan sjå vil ei stor osp som er påvist og olivenlav som er påvist på kvar si side legge avgrensingar, viss ein ikkje skal sjå bort i frå dei. Det siste bør ein ikkje gjere.

5. Sumverknad/samla belastning, fossesprøytonar og bekkeløfter i regionen

Fylkesmannen har i si fråsegn gått nærare gjennom kva som finst av kjente lokalitetar av fossesprøytonar i regionen. Dei er så få at vi må ta godt vare på dei vi har igjen. Sidan vi har

så få spesialistar på mellom anna mose under slike tilhøve, verkar kunnskapen om artane i desse områda tilstrekkelege heilt til ein slik spesialist får brukt litt meir tid, og då er det ofte ikkje tilstrekkeleg kunnskapsnivå lenger likevel. Det viser kor nødvendig det er å la slike vassdrag bli rennande urørt av kraftutbygging.

6. Kartlegging

Vi gjorde ca. 65 nye artsobservasjonar 30.8. Desse er lagt inn på www.artsobservasjoner.no. Området er vanskeleg å vurdere, fordi det truleg er i ein overgangsfase. Vi trur ein betydeleg del av området har vore sterkt beitepåverka for nokre tiår tilbake. Ein del kontinuitetsmangel knytt til skog kan forklarast med ei slik historie. Samtidig finn ein element, som t.d. gulrandkjuke på ei furu, som kan tyde på at det finst noko der likevel. Når ein kjem lenger opp i dalen, er det mogleg at det har vore noko edellauvskogsinnslag der det no er granplantefelt. Vegetasjonssona nærast elva kan moglegvis ha meir kontinuitet enn det ein trur når ein ser på resten av området. I røyrгатetraseen har ein no ganske bra oversyn. Langs traktorvegen har ein vel også ei oppfatning. I bakkane ved omsøkt kraftstasjon er det spreidde funn av artar som fortel at det kan vere litt her og der. Det som er svakast kartlagd er vegetasjonen nær sjølve elvestrengen, særleg den delen som kan bli påverka av endra vassføring. Her er det nokre, moglegvis store, kunnskapshol.

Konklusjon

Nesten heile røyrtraseen ser ut til å vere grei nok, resten av prosjektet er stort sett problematisk. Søknaden må avslåast.»

Innsigelsesmøte

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har reist innsigelse til Sandåa kraftverk. NVE avholdt telefonmøte med Fylkesmannen i Møre og Romsdal 29.11.2017. Møte skulle avklare om det er mulig å gjøre endringer i prosjektet, eller stille krav om avbøtende tiltak, som ville medføre at innsigelsen kunne trekkes.

Det er utarbeidet et omforent referat fra innsigelsesmøte med Fylkesmannen. Innsigelsesmøtet har ikke ført til at Fylkesmannen trekker sin innsigelse. Dersom NVE gir tillatelse der det foreligger innsigelser, vil saken sendes til departementet for endelig avgjørelse om ikke innsigelsen trekkes innenfor normal klagefrist på tre uker.

Annet

- Direktoratet for mineralforvaltning skriver i sin høringsuttalelse datert 09.03.2016 at planene ikke er i tråd med veilederen for KU-saker. Veilederen det vises til (Rettleiar nr 3/2010) gjelder ikke for småkraftverk. Søker er derfor ikke bli bedt om en slik utredning de ber om. Etter NVEs syn er informasjonen tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken.
- Opprinnelig søker av prosjektet var Nordkraft Prosjekt AS. Clemens Kraft AS har overtatt prosjektet og informerer NVE om dette i e-post den 09.08.2017. Både Nordkraft Prosjekt og Clemens Kraft har blitt forelagt høringsuttalelsene. Nordkraft Prosjekt svarte på høringsuttalelsen den 24.05.2017, og foreslår å flytte kraftstasjonen oppstrøms Strytfossen. Clemens kraft skriver derimot i e-post av 21.11.2017 at de ikke ønsker å fremme et alternativ med kraftstasjon ovenfor Strytfossen, da de har vurdert et slikt alternativ til ikke å være

økonomisk lønnsomt. NVE har derfor ikke vurdert dette alternativet. Clemens Kraft har heller ingen øvrige kommentarer til høringsuttalelsene.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 20,7 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 1,2 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 3,5 %, og det er ingen breer i feltet. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende høst-, vinter- og vårflokker. Laveste vannføring opptrer gjerne om sommeren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 70 og 240 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 60 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 3,0 m³/s og minste driftsvannføring 0,15 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 200 l/s i perioden 1.6. til 31.8. og 100 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 79,2 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 250 % av middelvannføringen og med foreslåtte minstevannføring, vil i gjennomsnitt (av tilgjengelig vannmengde) 0,1 % gå til lavvannstap, 11,2 % gå til flomtap og 9,5 % til minstevannslipp. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 47 dager i et middels vått år. I 104 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 80 l/s ved kraftstasjonen.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Sandåa kraftverk til omtrent 14,4 GWh fordelt på 10,8 GWh vinterproduksjon og 3,6 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 66,6 mill. kr. Dette gir en spesifikk utbyggingspris på 4,6 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,41 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,34-0,48). Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 7 øre/kWh.

NVE vurderer kostnadene ved tiltaket som gjennomsnittlig i forhold til andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon, men som ikke er bygget. Ved en eventuell konsesjon til prosjektet vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet.

Naturmangfold

Naturtyper

Det er registrert tre naturtyper etter DN's håndbok 13 som kan bli berørt av de omsøkte planene for Sandåa kraftverk: en bekkekløft og bergvegg og to fossesprøytoner langs utbyggingsstrekningen. Alle de tre naturtypeavgrensningene er gitt verdi B (regional viktig.) Lokalitetene ligger i sørboreal vegetasjonssone og i klart oseanisk vegetasjonssesjon.

Prosjektet berører naturtypen **bekkekløft og bergvegg**. Naturtypen er vestvendt og er avgrenset mellom kote 70 og 230. Bekkekløften inneholder gjel, vertikale bergvegger, fosseberg og mindre fosseenger. De to fossesprøytonene er registrert innenfor bekkekløftavgrensningen. Naturtypen inneholder små partier med rik vegetasjon og skog med særs høy bonitet. Det er ikke funnet rødlistearter i tilknytning til naturtypen.

Videre berører prosjektet **Stryfossen fossesprøytsone**. Fossesprøytavgrensningen ligger mellom kote 70 og 95 og har innslag av fosseeng og fosseberg. Fosseengen kan karakteriseres som urterik utforming med høgstauder. Ved tilgrensende områder til Stryfossen ble det registrert noe mer næringskrevende artsinventar. Lokaliteten inneholder allikevel ingen rødlistede arter. Lokaliteten er vurdert som viktig (B-verdi).

En utbygging vil også berøre den **Øvre fossesprøytsonen**, som ligger mellom kote 190 m og 210 m. Biologen som har utført naturtypekartleggingen i forbindelse med småkraftsøknaden mener at nedre del av fossesprøytsonen ikke passer med slik naturtypen er beskrevet i DN-håndbok 13, men passer bedre med hovedtypen fosseberg i NiN-systemet. Det er imidlertid et lite område like nedenfor fossen hvor det vokser noen høgstauder som under tvil kan karakteriseres som urterik utforming med høgstauder. Lokaliteten er arealmessig middels stor og inneholder ingen sjeldne eller rødlistede arter. Lokaliteten er vurdert som viktig (B-verdi).

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har innsigelse til prosjektet. Bakgrunnen for innsigelsen er at en utbygging etter fremlagte planer vil redusere verdien til de registrerte fossesprøytonene. Fossesprøytonene vil etter Fylkesmannens vurderinger, i stor grad bli ødelagt ved redusert vannføring. Fylkesmannen understreker at det kun er registrert én tilsvarende fossesprøytsone på Nordmøre.

Etter SWECO AS sin vurdering vil en utbygging som omsøkt ha negative konsekvenser for fossesprøytonene og bekkekløften. De mener dette først og fremst skyldes at artssammensetningen vil endres på grunn av endret vannføringsregime. SWECO AS trekker særlig frem at fosseengene er svært følsomme for endringer i vannføringen. I Olje- og Energidepartementets (OED) Retningslinjer for små vannkraftverk står det:

«Tiltak som kommer i konflikt med arter som er «kritisk truet» eller «sterkt truet», eller naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for, eller vil vanskeliggjøre nasjonal oppfyllelse av internasjonale avtaler kan ikke påregne å få konsesjon.»

Videre står det at:

«To naturtyper som kan berøres av små vannkraftverk og som Norge kan sies å ha et internasjonalt ansvar for, er bekkekløfter og fossesprøytsoner.»

Etter NVEs syn vil en utbygging som omsøkt, føre til vesentlig redusert vannføring i Sandåa, som igjen vil gi negative virkninger for de tre registrerte naturtypene. Negativ påvirkning på de registrerte naturtypene har vært en viktig del av den samlede vurderingen av prosjektet. NVE legger særlig vekt på de negative effektene en utbygging vil ha på fossesprøytsonen ved Stryfossen, som har innslag av både fosseeng og fosseberg.

Akvatisk miljø

Sandåa har en anadrom strekning på ca. 600 m i fra Valsøyfjorden til Storfossen. Storfossen er vandringshinderet i elva, og ligger ca. 50 m nedstrøms kraftstasjonen. SWECO utførte prøvofiske den 17. juni 2013. Det ble registrert både sjørret og laks på strekningen. Resultatene fra el-fisket viser at

Sandåna har en liten ørretbestand, mens tettheten av laks er svært lav. I fagrapporten for biologisk mangfold skriver biolog at det er begrensede gytemuligheter for anadrom fisk på grunn av større substratfraksjoner i elva. Rapporten fremhever videre at tidvis liten vannføring i elva også begrenser gytemulighetene.

Det ble gjort registreringer av ål (VU) under prøvefisket på anadrom strekning. Storfossen fremstår som svært krevende å forsere for oppvandrende ål, og fagrapporten legger til grunn at elva ikke har verdi for arten oppstrøms vandringshinderet.

Utløpet fra kraftstasjonen er planlagt ovenfor vandringshinderet, og en ev. utbygging vil ikke fraføre vann på anadrom strekning.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal skriver i sin høringsuttalelse det forutsettes installasjon av omløpsventil for å hindre fiskedød på anadrom strekning ved kraftverksutfall. Fylkesmannen skriver videre at de anser det som lite sannsynlig at ål passerer Storfossen.

NVE mener at Storfossen begrenser ålens oppvandring i Sandåa, og at elva ovenfor Storfossen derfor ikke er viktig for arten. Det kan være enkeltindivid som tar seg opp i vassdraget, men NVE legger til grunn at dette ikke er normalen. Virkninger for ål er derfor ikke tillagt særskilt vekt.

For å kunne gi konsesjon til kraftverk som ligger oppstrøms verdifulle elvestrekninger for fisk, setter NVE normalt krav om installering av omløpsventil. Søker har lagt fram planer for installasjon av omløpsventil i kraftverket. Hovedhensikten er å unngå at fisk strander når vannstanden i elva synker raskt. Rogn kan uansett tørrelegges ved gradvis nedkjøring og stans. Dette avhenger av hvor gytingen har skjedd. Kapasiteten på omløpsventilen vil fastsettes i vilkårene ved en ev. konsesjon. Strekningen nedstrøms kraftverket har verdi for sjørret, og i noen grad for laks. Siden prosjektet ikke kommer i direkte konflikt med anadrom strekning mener NVE at installasjon av omløpsventil vil avbøte de negative konsekvensene ved en utbygging i tilstrekkelig grad. Gitt avbøtende tiltak som omløpsventil, vil ikke NVE legge avgjørende vekt på anadrom fisk i konsesjonsspørsmålet.

Fugler

Under feltarbeid utført av SWECO AS i tilknytning til småkraftsøknaden ble det observert en del trivielle fuglearter i influensområdet. Det ble også registrert fossekall under feltarbeidet, og elva beskrives som godt egnet for arten. I artskart er det også registrert hønsehauk (NT) i influensområdet til Sandåa kraftverk. Det er også registrert andre verdifulle fuglearter i områdene tilknyttet Valsøybotn, men disse artene er tilpasset andre naturforhold enn det som finnes i prosjektområdet til Sandåa. Det antas derfor at området ikke har noe verdi for disse artene.

Fylkesmannen skriver i sin uttalelse at de observerte flere fossekaller samt en mulig hekkelokalitet under sin befaring, og understreker at elven har verdi for arten.

Når det gjelder prosjektets påvirkning på hønsehauk antar biolog at dette vil være av liten betydning. Ut ifra de observasjonene som ble gjort under feltregistreringene mener biolog at det er lite sannsynlig at hønsehauk hekker i influensområdet, men det antas at arten tidvis er på næringssøk der. NVE legger dermed til grunn at prosjektet ikke vil komme i konflikt med viktige lokaliteter for arten. Redusert vannføring i Sandåa vil kunne virke negativt på fossekall. Etablering av hekkedammer og slipp av minstevannføring vil etter NVEs mening være tilstrekkelige avbøtende tiltak for fossekall. NVE henviser her til NVE-rapport 3/2011 om fossekall og småkraftverk, der det vises at hekkedamme opprettholder hekkesuksessen til arten. Naturforvaltningsvilkåret post 5 hjemler pålegg om nødvendige tiltak ved en ev. konsesjon til tiltaket. Avbøtende tiltak rettet mot fossekall kan bli vurdert

av fylkesmannen ved en ev. konsesjon. Utover dette legges det lite vekt på områdets verdi for fuglearter når det gjelder konsesjonsspørsmålet.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Sandåa kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Sandåa kraftverk finnes det en bekkekløft og to fossesprøytoner. Det er kartlagt vegetasjonstypen fosseeng og fosseberg i tilknytning til fossesprøytonene. Det er ikke gjort funn av rødlistearter i tilknytning til naturtypeavgrensningene, men det er gjort funn av olivenlav (NT) og alm (VU) i influensområdet. I rødlista er påvirkningsfaktorer for begge disse artene knyttet til landbruk/skogbruk, og i biomangfoldrapport fra SWECO AS anbefaler biolog at det er viktig å unngå hogst av alm og av trær i områder hvor olivenlaven er registrert. Det er også gjort registreringer av gaupe (EN), oter (VU), hønsehauk (NT) og åkerrikse (CR) i tilknytning til tiltaksområdet. I rapport for biologisk mangfold beskrives dette som streifdyr med tidvis tilstedeværelse, men det er ikke gjort funn av tilholdssteder for noen av de ovenfor nevnte artene. Nedenfor avløpet til kraftstasjonen er det en anadrom strekning hvor det er gjort registreringer av ål (VU), laks og sjørørret. NVE mener at installasjon av omløpsventil er tilstrekkelig for å sikre disse artene mot raske vannstandsendinger ved en ev. konsesjon. En eventuell utbygging av Sandåa vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har også sett påvirkningen fra Sandåa kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Fylkesmannen trekker i sin høringsuttalelse fram at det er få kartlagte fossesprøytoner med fosseeng på Nordmøre. I naturbase er det kun registrert en fossesprøytoner i 9 kommuner på Nordmøre, utover de som er kartlagt i Sandåa. Denne registreringen er også i Halså kommune, i Skallelva. Skallelva kraftverk er tidligere omsøkt og avslått av OED hvor det blant annet ble lagt vekt på verdien av fossesprøytonen. NVE har nå mottatt ny søknad fra Skallelva kraft AS om bygging av Skallelva kraftverk, hvor inntaket er flyttet nedstrøms fossesprøytonen. Fylkesmannen vektlegger samlet belastning på naturtypen fossesprøytsone i sin innsigelse. Fylkesmannen mener at kunnskapsgrunnlaget i regionen er relativt bra hvor det er informasjon fra både kommunevis kartlegging og flere tidligere småkraftsøknader på Nordmøre. NVE merker deg at det er registrert få fossesprøytoner i regionen. I fagrapporten for biologisk mangfold vises det til at det er avdekket fire fossesprøytoner i Sandåa, hvor av to blir påvirket ved en ev. utbygging. Kun de to fossesprøytonene som ligger på utbyggingsstrekningen til Sandåa kraftverk er verdivurdert i rapporten. NVE mener at det foreligger noe informasjon om fossesprøytoner på Nordmøre, men at det er knyttet usikkerhet til hvor mange fossesprøytoner som faktisk finnes. NVE mener belastningen på naturtypen fossesprøytoner må tillegges noe vekt i vurdering av Sandåa kraftverk. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør

naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men har vært en del av NVEs helhetsvurdering.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Langs utbyggingsstrekningen veksler Sandåa mellom stryk, fosser og enkelte kulper.

Hovedutformingen på landskapet er en relativt markert elvedal med delvis bratte dalsider og frodig høyreist vegetasjon. Det er også flere fosser med betydelig inntryksstyrke, blant annet Strytfossen og Storfossen. Av disse vil Strytfossen bli negativt påvirket av en ev utbygging, mens Storfossen ligger nedenfor avløpet til kraftstasjonen. Dalen har innslag av flere skogsveier, stier og plantefelt.

Flere av skogsveiene og stiene rundt Sandåa inngår i et større nettverk av merkede turløyper som er tilrettelagt for turgåere. Ifølge søknaden har disse løypene vært mye promotert de siste årene, og brukes til en viss grad av både lokale og regionale brukere. I søknaden står det at det særlig er turstien til Strytfoss som vil bli berørt ved en ev. utbygging.

Områdene nedenfor Storfossen er et tilrettelagt rekreasjonsområde som brukes jevnlig av lokale i sommerhalvåret. Det bygget en scene under Storfossen som ifølge søknaden brukes i forbindelse med den årlige fossekonserten, som er et lokalt/regionalt kulturarrangement.

Fylkesmannen skriver i sin høringsuttalelse at stien fram til Strytfossen er fremhevet som et viktig turmål, og at en utbygging vil redusere verdien av fossen og være negativt for landskapsopplevelsen. Videre skriver Fylkesmannen at en utbygging vil påvirke landskapsrommet rundt Storfossen, siden inngrep knyttet til kraftstasjon, adkomstvei og skogshogst vil være synlig fra lenger ned i dalen. Naturvernforbundet skriver også i sin uttalelse at området har verdi for friluftsliv og brukerinteresser.

Etter NVEs syn vil konsekvensene for landskap og brukerinteresser først og fremst være knyttet til de nedre delene av tiltaksområdet. Etter NVEs vurdering vil redusert vannføring i Sandåa svekke opplevelsesverdien av Strytfossen. NVE mener at en utbygging vil gi negative konsekvenser for friluftslivet og turbruken i området. Videre mener NVE at terrenginngrepene, som er diskutert nedenfor, danne varige sår i terrenget. Disse inngrepene vil trolig bli synlige i fra rekreasjonsområdet ved Storfossen. Etter NVEs vurdering vil dermed en utbygging også ha konsekvenser lenger ned i dalen. NVE legger vekt på forholdet til landskap, friluftsliv og brukerinteresser i sin avgjørelse.

Terrenginngrep og ras

Under befaringen merket NVE seg at de nedre delene av tiltaksområdet er planlagt i et bratt område, hvor skråningen går rett ned i elva. I dette partiet skal det ifølge søknaden etableres kraftstasjon, adkomstvei og rørgate.

Naturvernforbundet skriver i sin høringsuttalelse at inngrepene knyttet til etablering av kraftstasjon og de nedre deler av rørgaten vil bli store og synlige i et langvarig perspektiv. De skriver også at

massene i skråningene er ustabile, og at det har vært flere utglidninger av masse lengre ned i dalen.

Ifølge søknaden er det kjent at det kan være ustabile masser i dalen, og at utglidning av masser har vært et tidligere problem ved etablering av skogsveier. NVE merket seg også under befaring at det er sår etter utglidninger av masser på utsatte skråninger i dalen.

I tidligere fase av prosjektet foreslo Nordkraft Prosjekt (daværende søker), etter høring å legge kraftstasjonen oppstrøms Strytfossen. Ved dette alternativet legges prosjektet utenfor det mest krevende partiet i forhold til terrenginngrep, samt at fossesprøytonen ved Strytfossen ikke blir berørt. NVE har spurt Clemens Kraft både før og etter befaring om dette er et alternativ som de ønsker å fremme. Clemens Kraft har i e-post av 21.11.2017 uttalt at et slikt alternativ ikke er økonomisk lønnsomt, og at de derfor ikke ønsker å fremme en slik løsning.

Etter NVEs vurdering er det nedre partiet av utbyggingsstrekningen bratt og krevende anleggsteknisk. Etablering av kraftstasjon og adkomstvei vil føre til store skjæringer i terrenget. Samtidig er det mest sannsynlig ustabile masser i skråningen, og NVE mener at bygging av adkomstvei og kraftstasjon med tilhørende sikringsarbeid vil medføre store terrenginngrep. NVE mener muligheten for å avbøte virkningene av landskapsinngrepet i denne saken er begrenset, og at inngrepene vil bli svært synlige, også i et varig perspektiv. NVE legger stor vekt på irreversible terrenginngrep og hvilke konsekvensene dette har for landskapet.

Kulturminner

Det er ingen registrerte kulturminner i tiltaksområdet. Alle potensielle kulturminner er imidlertid ikke registrert, og ved en ev. konsesjon vil det påligge utbygger en aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle treffe på kulturminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

I søknaden står det at Lerøy Midnors settefiskanlegg har ferskvannsutttak i Sandåa. Uttaket er nedstrøms planlagt avløp for Sandåa kraftverk. Ifølge søknaden har settefiskanlegget Reinslivannet som hovedvannkilde, men benytter Sandåa som ekstra vannkilde ved biomassetopper under produksjonssyklusen og når det nærmer seg LRV i Reinslivannet. Ved normal produksjon tas det ut vann fra Sandåa i tre uker i juli og to uker i september.

Vannuttaket for settefiskanlegget er nedstrøms avløpet for Sandåa kraftverk, og det vil ikke bli redusert vannføring på strekningen. Installasjon av omløpsventil vil hindre mangel på vann ved brå utfall av kraftstasjonen. Vannføringen ved vannuttaket for settefiskanlegget vil derfor etter NVEs vurdering være det samme som i dag. Anleggsperioden kan føre til økt sedimentering i Sandåa, og kan bidra til økt partikkelbelastning i Sandåa ved vannuttaket til settefiskanlegget. Søker skriver i søknaden at det skal etableres tett dialog med Lerøy Midnor AS ved en ev. konsesjon, og at det vil gjennomføres avbøtende tiltak som vil hindre negative effekter for settefiskanlegget under en ev. anleggsfase. Ved en ev. konsesjon forutsetter NVE at det skal foreligge avtaler med Lerøy Midnor AS før byggingen kan starte.

Konsekvenser av kraftlinjer

Det er registrert alm (VU) i området hvor jordkabelen for nettilknytning er planlagt. I søknaden står det at traseen for linje må justeres slik at ikke alm bli hugget. Utover dette er det ikke gjort noen registreringer av sjeldne eller truede arter langs trassen. NVE kan heller ikke se at det er andre forhold

som blir berørt av nettilknytningen. Kabelen vil ikke ha virkninger utover konsekvensene for bygging av Sandåa kraftverk, gitt avbøtende tiltak knyttet til hogst av alm. NVE vurderer da konsekvensene av kabelen til være ubetydelige og har ikke lagt vekt på dette i vår vurdering.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Sandåa kraftverk vil gi 14,4 GWh i et gjennomsnittså, til en gjennomsnittlig utbyggingskostnad. Denne produksjonsmengden regnes som middels for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneier og generere skatteinntekter. Videre vil Sandåa kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Sandåa kraftverk vil gi 14,4 GWh i et gjennomsnittså og NVE vurderer kostnadene ved tiltaket som gjennomsnittlig i forhold til andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon.

I Sandåa er det registrert naturtypene bekkekløft og fossesprøytzone, og i vedtaket har NVE lagt særlig vekt på de negative effektene en utbygging vil ha på fossesprøytsonen ved Strytfossen, som har innslag av både fosseeng og fosseberg. Etter NVEs vurdering er det nedre partiet av utbyggingsstrekningen bratt og krevende anleggsteknisk. Etablering av kraftstasjon, rørgate og adkomstvei vil føre til store terrenginngrep. NVE mener muligheten for å avbøte virkningene av landskapsinngrepet i denne saken er begrenset, og at inngrepene vil bli svært synlige, også i et varig perspektiv. NVE legger stor vekt på irreversible terrenginngrep og hvilke konsekvensene dette har for landskapet. Videre mener NVE at en utbygging vil ha negative konsekvenser for Strytfossen som landskapselement og friluftslivet/brukerinteressene i området, og har lagt vekt på dette i avgjørelsen.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Sandåa kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden om bygging av Sandåa kraftverk.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.